

Τα πραγματικά αίτια του Σχίσματος

Το Μέγα Σχίσμα των Εκκλησιών του 1054

του π. Ιωάννη Ρωμανίδη

Η γέννησις του Φραγκικού Πολιτισμού περιγράφεται εις επιστολήν του Αγίου Βονιφατίου προς τον Πάπα της Ρώμης Ζαχαρίαν (natione Graecus) το 1741. Οι Φράγκοι είχαν διώξει όλους τους Ρωμαίους επισκόπους από την Εκκλησίαν της Φραγκίας και είχαν διορίσει τον εαυτόν τους ως τους επισκόπους και ηγουμένους της Γαλλίας.

Ἦρπασαν την περιουσίαν της Εκκλησίας και την εχώρισαν εις τιμάρια, των οποίων την επικαρπίαν διένειμαν ως Φέουδα, συμφώνως προς τον βαθμόν που κετείχε ἕκαστος εις την πυραμίδα της στρατιωτικῆς ιεραρχίας. Αυτοί οι Φράγκοι ἐπίσκοποι δεν είχαν Αρχιεπίσκοπον και δεν είχαν συνέλθει εις σύνοδον στα 80 χρόνια ἀπό τότε που κατέλαβαν την ιεραρχίαν.

Συνήρχοντο δια τα εθνικοεκκλησιαστικά θέματα μαζί με τους βασιλείς και λοιπούς οπλαρχηγούς συναδέλφους τους. Κατά τον Ἅγιον Βονιφάτιον, ἦσαν «αδηφάγοι λαϊκοί, μοιχοί καί μέθυσοι κληρικοί, οι οποίοι μάχονται εις τον στρατόν με πλήρη πολεμικὴν εξάρτησιν και με τας χείρας των σφάζουν χριστιανούς και ειδωλολάτρας».

Ο π. Ιωάννης Ρωμανίδης(1927 - 2001)

Οι Φράγκοι καταδίκασαν τους Ανατολικούς Ρωμαίους ως «αιρετικούς» και «Γραικούς» ήδη το 794 και το 809, δηλαδή 260 χρόνια ενωρίτερα από το λεγόμενο σχίσμα το 1054. Οι Φράγκοι είχαν αρχίσει από το 794 να αποκαλούν τους ελευθέρους Ρωμαίους με τα ονόματα «Γραικοί» και «αιρετικοί» με σκοπό οι υπόδουλοι Δυτικοί Ρωμαίοι να ξεχάσουν βαδμηδόν τους συναδέλφους τους εις την Ανατολήν.

Οι Φράγκοι διήρεσαν συγχρόνως τους Ρωμαίους Πατέρες σε λεγομένους Λατίνους και Γραικούς και εταύτισαν τον εαυτόν τους με τους λεγομένους Λατίνους Πατέρες. Έτσι εδημιούργησαν την ψευδαίσθησιν ότι η Φραγκο-Λατινική τους παράδοσις είναι ένα συνεχόμενον μέρος της παραδόσεως των Λατινοφώνων Ρωμαίων Πατέρων. Γενόμενοι οι Δυτικοί Ρωμαίοι δουλοπάροικοι του Φραγκο-Λατινικού Φεουδαλισμού έπαυσαν να παράγουν επισκόπους και ηγουμένους και ολίγους γνωστούς αγίους.

Κατά την διάρκειαν των ετών 1009 με 1046 οι Φραγκο-Λατίνοι αυτοκράτορες της Φραγκίας ίδρυσαν τον σημερινό Παπισμό σε δύο στάδια. πρώτα εγκατέστησαν δια πρώτη φορά αιρετικούς Ρωμαίους πάπες της Ρώμης. Δηλαδή οι εν λόγω πάπες απέκτησαν τους θρόνους τους υπό τον όρον ότι αποδέχονται την προσθήκην του Filioque στο Σύμβολον της Πίστεως.

Το δεύτερον στάδιον άρχισε το 1046 όταν ο Φράγκος Αυτοκράτωρ Ερρίκος Γ' (1049-1056) αντικατέστησε τον Ρωμαίον πάπα Γρηγόριον ΣΤ' (1045-1046) με τον Φραγκο-Λατίνον πάπα Κλήμεντα Β' (1046-1047). Από τότε μέχρι σήμερα οι πάπες είναι σχεδόν όλοι Τεύτονες ανήκοντες στην τάξιν των Φραγκο-Λατίνων ευγενών κατακτητών της Δυτικής Ρωμαιοσύνης.

Επομένως το λεγόμενο σχίσμα μεταξύ Εκκλησιών Δύσεως και Ανατολής δεν έγινε μεταξύ Δυτικών και Ανατολικών Ρωμαίων, αλλά μεταξύ των Φράγκων κατακτητών των Δυτικών Ρωμαίων και των ελευθέρων Ρωμαίων της Δύσεως και της Ανατολής. Μάλιστα το 1054 οι Κέλτες και οι Σάξωνες της Αγγλίας και οι Ρωμαίοι της Αραβοκρατουμένης Ισπανίας και Πορτογαλίας ήταν Ορθόδοξοι.

Ήδη από τον 8ον αιώνα άρχισαν οι Φράγκοι να κατηγορούν τους ελευθέρους Ρωμαίους της Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης ως «αιρετικούς» και «Γραικούς» στα θέματα των εικόνων και του Filioque. Οι Φράγκοι ήταν τότε τελείως βάρβαροι και αγράμματοι, όπως είδαμεν.

Οι τότε Ρωμαίοι πάπες απλώς διεμαρτυρήθησαν, αλλά ακόμη δεν κατεδίκασαν τους Φράγκους από φόβον αντιποίνων με σφαγές μάλιστα, όπως μας πληροφορεί ο άγιος Βονιφάτιος το 741. Ίσως ήλπιζαν οι Ρωμαίοι ότι θα ημπορούσαν εν καιρώ να επιβληθούν στους Φράγκους όπως κάμνει κανείς επάνω σε πείσιμονα παιδιά.

Αλλά οι Ρωμαίοι της Πρεσβυτέρας Ρώμης, αλλά ούτε και οι Ρωμαίοι τής Νέας Ρώμης, ούτε καν υποπεύθησαν ότι οι Φράγκοι από σκοπού προκαλούσαν μόνιμον σχίσμα ως μέρος της αμυντικής τους στρατηγικής κατά της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και των σχεδίων τους δια παγκόσμιον κυριαρχίαν.

Οι Ρωμαίοι πάπες δεν είχαν άλλη εκλογή από το να ανεχθούν την Φραγκική κυριαρχία με σκοπό να βοηθήσουν με την σύνεσίν τους τους υποδούλους αδελφούς τους και να εξασφαλίσουν την σχετική ελευθερία του Πατριαρχείου τους και αυτήν των Ρωμαίων πολιτών της Παπικής Ρωμανίας, δηλαδή του Παπικού Κράτους.

Με την εμφάνισιν των Ψευδο-Ισιδωρείων Διατάξεων περί το 850 οι Ρωμαίοι Πάπες άρχισαν να αισθάνονται αρκετά ισχυροί. Απαίτησαν δυναμικά πλέον από την Φραγκική ηγεσία να δεχθούν 1) πιο πολιτισμένους κανόνες καλής συμπεριφοράς έναντι της υποδούλου Ρωμαιοσύνης και 2) την απαλλαγή της Φραγκικής ιεραρχίας από τους Φράγκους ηγεμόνες και την υποταγή της εις τον Ρωμαίον Πάπα της Ρώμης.

Μέσα στα πλαίσια αυτά ο Ρωμαίος Πάπας Ιωάννης Η' έλαβε μέρος στην Η' Οικουμενική Σύνοδο του Μεγάλου Φωτίου το 879 στην Κων/πολιν Νέαν Ρώμην, η οποία κατεδίκασε τας Φραγκικά αιρέσεις περί εικόνων και του Filioque, χωρίς να κατονομάση τους εν λόγω αιρετικούς από φόβον να μη κινδυνεύη το έργο που άρχισε το 850.

Αλλά αι προσπάθειαι βάσει των εν λόγω Διατάξεων έφεραν τελικά το αντίθετον αποτέλεσμα. Οι Φραγκο-Λατίνοι αντέδρασαν δυναμικά στην δημοφιλία των Διατάξεων αυτών. Άρχισαν να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν τα σχέδια τους δια την εκδίωξιν των Ρωμαίων από την εκκλησιαστική και την πολιτική εξουσία της Παπικής Ρωμανίας και την αντικατάστασιν των Ρωμαίων Παπών από Φραγκο-Λατίνους Πάπες.

Οι Φραγκο-Λατίνοι άρχισαν την τελικήν τους επίθεσιν κατά της ελευθερίας, της Ορθοδοξίας και της Ρωμαϊκότητος του Πατριαρχείου της Πρεσβυτέρας Ρώμης κατά το 973 μέχρι το 1003. Ολοκλήρωσαν την εκδίωξιν του Ορθοδόξου δόγματος το 1009-1012 μέχρι το 1046. Τελικά αφάνισαν πλήρως την Ρωμαϊκότητα του Πατριαρχείου της Ρώμης το 1046 αφού την κατέλαβαν οι Φραγκο-Λατίνοι πάπες.

Δια τούτο από την εποχήν αυτήν οι Ορθόδοξοι Ρωμαίοι ονομάζουν τον πάπα αιρετικόν, Φράγκον καί Λατίνον καί την εκκλησίαν του Φραγκικήν καί Λατινικήν. Παραταύτα οι καθηγηταί των Θεολογικών Σχολών της Χάλκης, Αθηνών και της Θεσσαλονίκης βάπτισαν τον Φραγκο-Λατίνον πάπα με το όνομα «Ρωμαίον» και την εκκλησίαν του «Ρωμαϊκήν».

Τούτο διότι οι Φραγκο-Λατίνοι Πάπες συνέχισαν να χρησιμοποιούν τα Ρωμαϊκά ονόματα των Ρωμαίων παπών γενόμενοι πάπες, ως και ονόματα Ρωμαίος πάπας και Ρωμαϊκή Εκκλησία, δια να συνεχίζουν οι υπόδουλοι Δυτικοί Ρωμαίοι να νομίζουν ότι έχουν ακόμη τον εθνάρχην τους στην Ρώμην.

Γενόμενοι οι Νεο-Έλληνες και αυτοί υπόδουλοι στην Φραγκο-Λατινικήν παράδοσιν ονομάζουν και αυτοί τον πάπα με Ρωμαϊκά ονόματα.

Από όλα τα ανωτέρω σημειωθέντα φαίνεται σαφώς ότι ο καθορισμός του σχίσματος το 1054, εντός της πλαστογραφημένης διακρίσεως μεταξύ «Ανατολικών Γραικών» και «Δυτικών Λατίνων», δεν είναι σωστός. Το σχίσμα άρχισε το 794 ως καλά σχεδιασμένο αμυντικό και επιθετικό κατασκεύασμα των βαρβάρων και αγραμμάτων Φράγκων.

Το 1054 ήτο μόνον μία από τας μετέπειτα εκδηλώσεις ενός σχίσματος, το οποίον ήδη υπήρχε από την εποχή που οι Φράγκοι απεφάσισαν το 794 να προκαλέσουν σχίσμα με τους ελευθέρους Ρωμαίους που δια πρώτην φοράν ονόμασαν «Γραικούς» και «αιρετικούς» δια λόγους πολιτικούς και στρατιωτικούς.

Η Εκκλησία της Πρεσβυτέρας Ρώμης ηγωνίσθη ηρωικά να παραμείνη ηνωμένη με την Νέαν Ρώμην μέχρι το 1009.

Από το 794 μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνας οι Φράγκοι, οι Φραγκο-Λατίνοι και το Βατικανό, ουδέποτε παρεξέκλιναν από την γραμμή τους ότι οι Ανατολικοί Ρωμαίοι είναι «Γραικοί» και «αιρετικοί». Τούτο ήτο τόσον έκδηλον στην νεανική ηλικία του γράφοντος όταν εσπούδαζε στο γυμνάσιον της Νέας Υόρκης.

Στα παπικά βιβλία Απολογητικής οι Ορθόδοξοι περιεγράφοντο ως αιρετικοί και χωρίς αγίους και θαύματα. Έτσι ισχυρίζοντο ότι οι τελευταίοι Πατέρες της Εκκλησίας των Ορθοδόξων ήταν οι Άγιοι Ιωάννης Δαμασκηνός (περίπου 675-749) και Θεόδωρος Στουδίτης (759-826).

Επίσης οι Φραγκο-Λατίνοι και ο Παπισμός τους συνέχισαν τας κατακτήσεις τους που πάντοτε συνοδεύοντο από την εξόντωσιν ή εκδίωξιν των Ορθοδόξων επισκόπων και την υποδούλωσιν των πιστών δια της μεταβολής τους στην κατάστασιν δουλοπαροίκων με την πλήρη αφαίρεσιν της γεωκτησίας τους. Αυτό δεν το έκαναν ποτέ ούτε οι Άραβες και ούτε οι Τούρκοι Μουσουλμάνοι.

Αλλά ακόμη μέχρι αρχάς του 20ου αιώνας το Βατικανό ενεργούσε κατά τον ίδιον τρόπον. Το 1923 η Ιταλία απέκτησε από την Τουρκίαν τα Δωδεκάνησα με την Συνθήκην της Λωζάνης. Το Βατικανό έδωξε όλους τους Ορθοδόξους επισκόπους και τους αντικατέστησε με Φραγκο-Τοσκάνους και Λογγοβάρδους που από το 1870 είχαν υποδυθεί την ταυτότητα του μέχρι τότε ανυπάρκτου Ιταλικού έθνους.

Ήλπιζε το Βατικανό ότι οι Ορθόδοξοι πιστοί θα αποδεχθούν τελικά κληρικούς χειροτονημένους απ' αυτούς τους επισκόπους του δια να μη μείνουν χωρίς κληρικούς και μυστήρια. Η κατάστασις άλλαξε όταν τα Δωδεκάνησα ενώθηκαν με την Ελλάδα το 1947 και επανήλθαν εις τας θέσεις τους οι επίσκοποι του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Νέας Ρώμης Κων/πόλεως.

Αλλά κατά τα μέσα του 20ου αιώνας τούτου το Βατικανό εγκαινίασε μίαν πρωτότυπον τακτικήν. Περιέργως ανεγνώρισε τα μυστήρια της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Όταν έγινε η Βατικάνειος πράξις αυτή μέσω της Συνόδου του Βατικανού Β' (1962-1965) ορισμένοι Ορθόδοξοι κατάλαβαν ότι πρόκειται δια παγίδα.

Άλλοι εχάρηκαν. Μερικοί μάλιστα «Ορθόδοξοι» στο εξωτερικό ενόμισαν ότι η χειρονομία αυτή έδωσε κύρος όχι μόνον στα μυστήρια, αλλά και στην ταυτότητά τους ως θρησκευτική ηγεσία. Εν συνεχεία το Φανάρι και το Βατικανό προέβησαν την 7η Δεκεμβρίου 1965 σε κοινήν άρσιν των αναθεμάτων του 1054.

Δια το Βατικανό τούτο απετέλεσε πράξιν μυστηριακής κοινωνίας βάσει της υπ' αυτού αναγνώρισεως των Ορθοδόξων μυστηρίων. Εξ' επόψεως Ορθοδόξου ήταν μία πράξις του Φαναρίου δια την οποίαν κινδυνεύει να χάση το εντός της Ορθοδοξίας προεδρείον του αν αποδειχθή ότι με την πράξιν αυτήν αναγνώρισε ή ανέχεται ή συμφωνεί με τας αιρέσεις των 13 Φραγκο-Λατινικών «Οικουμενικών Συνόδων». Αν ήτο μία απλή πράξις καλής θελήσεως δια να διευκολυνθή ο διάλογος που επρόκειτο τότε να αρχίση, έχει καλώς.

Πάντως όσον άφορα στο Βατικανό το θέμα έχει ως εξής. η μεταβολή της τακτικής του Βατικανού από «πόλεμο» και «διάλογο» σε τακτική «αναγνώρισεως των Ορθοδόξων μυστηρίων» είναι μία πραγματικότητα. Αλλά το ότι το Φανάρι αμέσως ανταπέδωσε με την από κοινού μετά του Βατικανού σύγχρονον άρσιν των αναθεμάτων του 1054 την 7.12.65 σημαίνει ότι η κοινή πράξις αυτή ήτο αποτέλεσμα μυστικών συνεννοήσεων μεταξύ των δύο.

Δηλαδή η πράξις ήτο μονόπλευρος μόνον με την έννοιαν ότι δεν συμμετείχε ολόκληρος η Ορθοδοξία, αλλά μόνον το Φανάρι. Το ότι σχεδόν σύσσωμα χαιρέτησαν την πράξιν οι υπόλοιποι Ορθόδοξοι ως πράξιν καλής θελήσεως, δεν έχει καμμίαν δογματικήν σημασίαν. Αι αιρέσεις του Βατικανού παραμένουν.

Τι επιδιώκει το Βατικανό θα εξαρτηθή από τι θα κάνη με τας (13) Φραγκο-Λατινικάς Οικουμενικάς του Συνόδους που προσέθεσε στις 7 Ρωμαϊκάς Οικουμενικάς Συνόδους μαζί με την Σύνοδον του 869 που καθήρεσε τον Μέγαν Φώτιον. Μάλιστα θεωρεί την Σύνοδον του 869 κατά του Μεγάλου Φωτίου ως την Η' Οικουμενικήν της Σύνοδον.

(Εκ της μελέτης του π. [Ιωάννου Ρωμανίδου](#) "Ορθόδοξος και Βατικάνειος Συμφωνία περί Ουνιτισμού" δημοσιευθείσης εις τον τόμον "Καιρός", αφιέρωμα στον καθηγητή Δαμιανό Δόικο, Θεσσαλονίκη 1995).